

Sport för fred på koreahalvön?

En teoriutvecklande studie av sport som fredsverktyg i
Koreakonflikten

Olivia Östlin
Miranda Beijer

Abstract

Den här uppsatsen ämnar undersöka hur sambandet ser ut mellan Nord- och Sydkoreas sportsliga samarbeten i och med vinter-OS 2018 i PyeongChang och den ökade diplomatiska kontakt som efter har uppstått mellan länderna. För att undersöka sambandet mellan sport och diplomati har en fallstudie utförts på de två koreanska staternas diplomatiska relation under vinter-OS 2018. Fallstudien har sedan jämförts med en operationalisering av Environmental Peacebuilding theory. Resultatet beskriver en till stor del liknande process med sport istället för miljö som diplomatiskt verktyg, men konstaterar också två felkällor. Dels har sport som politisk fråga en nationalistisk aspekt som inte miljöfrågan har och dels är koreakonflikten så laddad att inga förhandlingar förs utan att konflikten är närvarande. Detta konstateras som ett problem i och med att den använda teorin baseras på miljö som en konfliktfri fråga.

Nyckelord: Low-politics, diplomati, Nordkorea, Sydkorea, nationalism, sport, Environmental Peacebuilding theory.

Antal ord: 9540.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Problemformulering och syfte.....	2
1.2	Begreppslista och förkortningar	3
1.3	Avgränsningar	4
1.4	Teori	5
1.4.1	Environmental Peacebuilding Theory	5
1.4.2	Environmental Peacebuilding Theory och Sport	7
1.5	Metod	8
1.5.1	Kvalitativ fallstudie	9
1.5.2	Operationalisering av Environmental Peacebuilding Theory	10
1.6	Material	12
1.6.1	Källkritik	12
1.7	Tidigare forskning	13
1.7.1	”Road to reunification? Unitary korean nationalism in South Korean media coverage of the 2004 Athens Olympic game” (Lee-Maguire 2011).....	13
2	Fallstudie	16
2.1	Kort bakgrundshistoria av konflikten.....	16
2.2	Nordkoreas väg till deltagande i vinter OS 2018	17
2.2.1	Olympic Truce och det historiska mötet i Panmunjom.....	17
2.3	Att tävla som ett gemensamt Korea	19
2.4	Nord- och Sydkoreas fortsatta arbete mot fred	19
3	Analys	23
3.1	Punkt 1: Gemensamt ansvar över ett område	23
3.2	Punkt 2: Avtal som säkrar resurser	25
3.3	Punkt 3: Inte blanda in high-politics	25
3.3.1	Punkt 4: Kombination av stat och individ	26
3.4	Punkt 5: Neutral utomstående organisation	28
4	Slutdiskussion	29
4.1	Analysdiskussion.....	29
4.2	Sport som low-politics	32

4.3	Slutsats	33
5	Referenser.....	35
5.1	Källor.....	35
5.2	Elektroniska källor	35

1 Inledning

Koreakonflikten tog vid efter andra världskriget slut och är än idag högst närvarande. Även om målet för både Nord- och Sydkorea är att en dag återförena den koreanska nationen står båda nationerna ständigt på varsin sida av en bitvis hotfull konflikt. Spänningarna har förvärrats sedan Nordkorea utvecklat kärnvapen och staten ses av många som oförutsägbar och hotfull.¹

Den senaste tiden tycks konflikten dock ha tagit en ny vändning. Under vinter OS i Sydkorea 2018 marscherade de två nationerna in under gemensam flagga vid öppningsceremonin. De båda länderna bildade även ett gemensamt hockeylag under samma OS och valde några månader senare också att lägga sig när de möttes i en kvartsfinal i en bordtennismatch under World Team Table Tennis Championship i Halmstad.² De fortsatte sedan in i semifinalen som ett enat landslag.³ Länderna tycks också ha kommit överens om att ansöka om att få hålla ett gemensamt OS år 2032.⁴

Sett till sportevenemang så verkar alltså de två länderna lägga den konflikt som pågått i över 60 år åt sidan för att istället fokusera på ett ökat samarbete som en gemensam aktör. Den ökade diplomatin tycks dessutom ha sipprat över till andra områden inom politiken. Nordkorea har öppnat för samtal om att göra sig av med kärnvapen och har även bett Sydkorea om hjälp med att utveckla sitt järnvägsnät.⁵

Den förändring i de koreanska staternas annars konfliktfyllda relation som tycks ha skett i och med de olympiska spelen i Sydkorea har fångat vår uppmärksamhet.

---

¹ Säkerhetspolitik, "Fördjupning Korea" 2017. (Hämtad 06-01-19)

² Svenska dagbladet, "Korea i enad OS-entre: Behövs mer" 2018. (Hämtad 06-01-19)

³ BBC, "N Korea and S Korea combine rather than play each other" 2018. (Hämtad 06-01-19)

⁴ SVT, Nord- och Sydkorea vill arrangera OS 2032" 2018. (Hämtad 06-01-19)

⁵ BBC, "South Korean train crosses DMZ into North Korea" 2018. (Hämtad 06-01-19)

Kan det vara så att sport fungerat som ett fredsmäklande verktyg mellan Nord- och Sydkorea? Kan sport komma att räknas som ett fredsverktyg i framtiden? Det är dessa frågor som gett upphov till uppsatsen och även vad vi kommer att återkomma till i slutdiskussionen.

För att undersöka vår tes och frågeställning har vi valt att vända oss till Environmental Peacebuilding theory (EPBT) vilken traditionellt undersöker miljösamtal som plattform för ökad diplomati och fred mellan stater. Vi kommer att pröva om Environmental Peacebuilding theory går att tillämpa även med sport som verktyg för ökad diplomati med diplomatiska konsekvenser för statliga relationer.

1.1 Problemformulering och syfte

Syftet med vår uppsats är att undersöka om sportsamarbeten mellan länder kan leda till förbättrade diplomatiska relationer mellan stater. Vi vill också utforska i vilken omfattning sport kan användas som verktyg i fredsbyggande processer. Uppsatsen gör ett försök att utveckla den miljöanpassade teorin Environmental Peacebuilding. Teorin beskriver hur low-politics, alltså lågprioriterade politiska frågor, kan skapa diplomati mellan två stater i konflikt. Vi vill försöka utöka appliceringen av teorin genom att undersöka om det går att se samma mönster med sport som fokus istället för miljö. För att göra detta har vi valt att undersöka relationen mellan Nord- och Sydkorea och fokusera på utvecklingen av de två staternas diplomati i samband med vinter-OS 2018.

Vår tes är att samarbete genom sport kan leda till ökad diplomati mellan konfliktländer. Det baserar vi delvis på den ökningen av politiska samtal mellan Nord- och Sydkorea som uppkommit efter staternas samverkan under vinter OS 2018. Vi tror att det går att finna exempel på de steg som EPBT beskriver vara

---

nödvändiga för att diplomati ska utvecklas mellan två konfliktstater när vi granskar utvecklingen av koreastaternas relation i och med OS, och att det därför går att påstå att även sport går att använda som fredsutvecklande verktyg inom fredsforskningen.

Vår konkreta frågeställning kan formuleras till:

“På vilka sätt går det att känna igen samma mönster i Nord- och Sydkoreas förändrade diplomatiska relation i samband med vinter OS 2018 som Environmental Peacebuilding Theory beskriver som framgångsrik för low-politics-baserade samarbeten?”

1.2 Begreppslista och förkortningar

Diplomati: Staters förbindelser och relationer till andra länder. Diplomati är viktigt för ett lands uppgörelser, ställningstaganden och förhandlingar med andra stater. Landets diplomati är beroende av att skapa förtroende hos andra länder.⁶

Interdependens: Ömsesidigt beroende pga. samarbete på till exempel olika ekonomiska marknader som kräver båda parter och som båda parter åtnjuter så pass mycket fördelar av att de blir beroende av samarbetet.⁷

Low-politics: Områden inom politiken eller inom diplomatiska relationer som är mindre politiserade och som inte spelar roll för statens överlevnad.⁸ Kommer även att benämnas som “lågprioriterade politiska frågor”.

High-politics: De områden inom politiken som är absolut nödvändiga för en stats överlevnad. Dessa kan till exempel innefatta militära, ekonomiska och diplomatiska frågor.⁹ Kommer även att benämnas som “högprioriterade politiska frågor”.

---

⁶ NE, “Diplomati”. (Hämtad 06-01-19)

⁷ NE, “Interdependens”. (Hämtad 06-01-19)

⁸ Study, “What is low-politics? - Definition, Types and Examples”. (Hämtad 06-01-19)

⁹ Study, “What is low-politics? - Definition, Types and Examples”. (Hämtad 06-01-19)

Reunification movements: När vi använder detta begrepp syftar vi till de rörelser som finns i Korea som jobbar för att återföreina Nord- och Sydkorea.

Spillover-effekt: Effekter, åtgärder och samarbete sipprar vidare och sprider sig till andra områden. En åtgärd hjälper inte endast till i det området det var avsett till utan effekterna sprids även vidare till andra områden.¹⁰

EPBT: Environmental Peacebuilding Theory

IOK: Internationella Olympiska Kommittén

POCOG: The PyeongChang 2018 Organizing Committee (I samband med OS i Sydkorea)

1.3 Avgränsningar

Vi har valt att fokusera på just EPBT som enda teori därför att denna teori tydligt lyfter low-politics-frågor som framgångsrika när det kommer till att förbättra diplomatiska relationer mellan stater i konflikt. Teorin förklarar utförligt low-politics olika funktioner för en diplomatisk relation och dess betydelse för fredsbyggande arbete, därför anser vi att det är den teori som är mest intressant för vår uppsats. Vi påstår alltså inte att det är den enda teorin som lyfter low-politics som centralt i fredsbyggande arbete, men vi anser att EPBT är den teorin vi funnit som mest utförligt förklarar detta och därför väljer vi att begränsa oss till denna.

Vi har också valt att endast utgå utifrån Nord- och Sydkorea när vi gör denna granskning, eftersom att vi anser det är vad uppsatsformatet ger oss möjlighet till i form av tid och utrymme. Nord- och Sydkorea är för oss ett tydligt exempel på två länder som sedan länge legat i konflikt men vars relation tycks ha börjat tina upp efter sportsliga samarbeten. Vi anser därför att den koreanska konflikten är en bra och generell utgångspunkt för oss när vi testar teorin, och att den är tillräcklig för oss att använda.

---

¹⁰ Business Dictionary, "Spillover effect". (Hämtad 06-01-19)

Vi är även medvetna om att vi i fallbeskrivningen ger en enkel och ensidigt positiv redovisning av händelseförloppet. Då vi anser att det är omöjligt för oss att i dagsläget säga vad Nord- och Sydkoreas nyskapade relation kommer att leda till i framtiden och hur de två staterna kommer att leva upp till de avtal och föredrag som föreslagits så väljer vi att inte lägga några värderingar i vad som skett än så länge. Vi har i största möjliga utsträckning försökt att förhålla oss så neutralt som möjligt till den information vi tagit del av och redogjort för vad som skett hittills. Det är viktigt att läsaren av uppsatsen är medveten om att den fredsbyggande processen fortfarande är i sin linda.

Dessutom är det omöjligt att på något sätt analysera den här konflikten ur ett nordkoreanskt individperspektiv, eftersom att Nordkorea är en diktatur, vilket är något som läsaren bör ha i beaktning.

Nord- och Sydkorea har även vid andra tillfällen tidigare än OS 2018 mötts i sportsammanhang, men i uppsatsens analysdel kommer endast det som skett i samband med OS 2018 att analyseras.

1.4 Teori

Nedan följer ett teoriavsnitt där vi beskriver Environmental Peacebuilding theory och diskuterar på vilket sätt den är relevant för vår uppsats.

1.4.1 Environmental Peacebuilding Theory

EPBT tar fram verktyg som tillåter oss att lyfta fall av konflikter mellan stater där lågprioriterade politiska frågor kan vara ett hjälpmedel till att främja diplomati och påbörja arbetet med att överbrygga konflikten. Teorin kan både användas i jämförande form och i utvärderande form. Vi kommer att använda teorin utifrån dess utvärderande form. När teorin används i utvärderande form granskar den vad ett gemensamt miljösamarbete mellan stater får för konsekvenser för staternas diplomatiska relation med fokus på två frågor: har miljösamarbetet spridit en

positiv effekt till andra politiska områden och hur har samarbetet fungerat i praktiken? Ett konkret exempel kan vara att fråga sig om den gemensamma vattentillgången mellan två stater fördelats väl, och om det samarbetet har fått konsekvenser för ländernas diplomatiska relation även inom andra områden.¹¹

EPBT är fortfarande en relativt ny teori i familjen av fredsbyggande teorier. Teorin betonar att miljöproblem inte endast ska ses som hot utan även som ett verktyg för att öka samarbete mellan stater och regioner vilket i sin tur leder till ökat förtroende, ömsesidigt beroende och öppnar för samtal mellan parter i konflikt. Miljöproblem är sällan koncentrerat till enskilda stater och regioner och därför krävs samarbete över gränser som traditionellt inte sker. Just eftersom miljöproblem ignorerar nationella gränser så tvingar de olika parter i en konflikt som traditionellt inte samarbetar till förhandlingsbordet. Ett exempel på en sådan företeelse är samarbetet om vattenresurser som förts mellan Pakistan och Indien sedan 1960-talet. Trots tre stora krig mellan staterna så har den gemensamma vattenfördelningen fortsatt att fungera.¹²

Environmental Peacebuilding theory kan både användas i fall där miljön står i centrum för konflikten och även i konflikter där miljön inte är en del av konflikten. När ett miljöproblem är högprioriterat, som till exempel gemensamma vattenresurser, kan det tvinga parterna till förhandlingsbordet eftersom det är angeläget att lösa för båda parternas överlevnad. När ett miljöproblem anses lågprioriterat kan det erbjuda en oas i en pågående konflikt. Miljöproblem som är av low-politics slag, alltså lågprioriterat, hotar inte med ytterligare konflikt utan kan erbjuda ett första steg för fredlig dialog. Därav utgör både högprioriterade och lågprioriterade miljöproblem viktiga fredsmäklade verktyg.¹³

Det finns fyra områden där Environmental Peacebuilding theory kan bidra till minskad konflikt. Dels så spelar miljön roll för att förebygga konflikter mellan stater. Miljösamarbeten och gemensam resurshållning kan leda till insikten om att

---

¹¹ Floyd - Matthew 2013, s. 177

¹² Dabelko 2006

¹³ Dabelko 2006

staterna tjänar mer på samarbete och därav underminerar anledningar till spänning och girighet. Miljön kan även spela roll som en livlina under en aktiv konflikt. Kommunikationen fungerar ofta dåligt mellan olika parter i en konflikt och då kan miljösamarbeten och resurshållning fungera som den enda vägen till kommunikation. När miljöproblem ses som lågprioriterade kan de ses som ett säkert ämne för förhandling. Miljö kan spela en roll i att avsluta en konflikt trots att konflikten inte är miljörelaterad. Dels så ses inte miljöförhandlingar som lika hotfulla då miljö inte är lika politiserat som andra områden och dels så kan det hjälpa parterna att adressera områden för konflikt som landsgränser från ett hållbarhetsperspektiv istället. Miljösamarbeten under en pågående konflikt kan bidra till att parterna inser att de tjänar mer på samarbete än att kriga mot varandra och därför undermineras konflikten. Sist men inte minst så kan miljö spela en roll i att skapa hållbara och fredliga relationer mellan länder. Genom att öppna upp för miljösamarbeten kan förtroendet återuppbyggas mellan nationerna vilket kan ha en spillover-effekt till andra politiska områden. Ökat förtroende och dialog kan i sin tur leda till att motverka framtida konflikter.¹⁴

1.4.2 Environmental Peacebuilding Theory och Sport

Environmental Peacebuilding theory är intressant för vårt fall ur flera synpunkter. Dels så lyfter teorin det faktum att områden av low-politics kan vara en bra plattform för ökat samarbete. Sport liksom miljö är inte lika politiserat som till exempel ekonomi eller militära ämnen som ofta är känsliga för diskussion och överenskommelser. Sport kan å andra sidan betraktas som något kul och inte livsavgörande som vissa andra politiska områden och därför kan det vara en bra utgångspunkt för att starta en diplomatisk relation. Ett ökat samarbete mellan stater inom mindre områden som sport kan i sin tur leda till att staterna börjar bygga förtroende dem emellan. Det kan även leda till insikten om att samarbete är bättre i längden då de tjänar mer på att samarbeta. En påbörjad diplomatisk relation kan förändra den fundamentala synen och relationen två stater har, trots att området samarbetet sker inom inte är så kritiskt som andra politiska områden.

---

¹⁴ Dabelko 2006

Environmental Peacebuilding theory är alltså intressant för oss då den ger oss möjlighet att undersöka mindre samarbeten som inte är så akuta, som ett gemensamt hockeylag i OS, och om det kan leda till ökat samarbeten inom de mest akuta områden. Även interdependens är viktigt för vårt fall. Hur interdependens inom sport, alltså gemensamma lag eller turneringar, kan leda till att länder inte ser en vits med att vara i konflikt med varandra då de är ömsesidigt beroende av varandra.

De fyra områden där Environmental Peacebuilding theory kan bidra till minskad konflikt återkopplar vi också till sport. Teorin fokuserar på miljö som fredsbyggande föremål men vi är intresserade av att se om sport kan fungera i dess ställe. Kan sport hjälpa till att motverka nya konflikter; inser Nord- och Sydkorea att samarbete är mer gynnsamt än konflikt då de startar sportsamarbeten med varandra som att organisera ett gemensamt OS eller tävla i ett gemensamt lag? Vad gäller kommunikation under pågående konflikt så var OS en tydlig anledning till att kommunikationen mellan staterna återöppnades när samtalen rörande OS sattes igång. Kan sportsamarbetena mellan nord och syd leda till att den koreanska konflikten får sitt avslut genom att de båda parterna inser att de sportframgångar och andra fördelar av samarbete gynnar dem mest i längden? Kan den insikten leda till hållbara relationer mellan staterna?

Sammanfattningsvis så är Environmental Peacebuilding theory intressant för oss just för att de lyfter de framgångar samarbeten inom low-politics-frågor kan ha för att förbättra diplomatiska relationer. Vi skulle vilja argumentera för att sport kan klassas som ett tydligare fall av low-politics än miljö då sport sällan lyfts som grundläggande för statens överlevnad, och kommer att återkomma till det i vår slutdiskussion.

1.5 Metod

I uppsatsarbetet har en kombination av två olika metoder använts. Till att börja med har en kvalitativ fallstudie på Nord- och Sydkoreas diplomatiska relation i

samband med OS 2018 utförts. Studien har som funktion att presentera en enkel kartläggning av staternas relation strax innan, under och efter OS.

Då uppsatsens främsta syfte är att vara teoriprovande har även en operationalisering av EPBT utförts. Detta för att på ett enkelt sätt kunna testa teorin med en ny komponent som ersättning för miljöfrågor. Operationaliseringen har resulterat i en femstegsmodell som enligt oss presenterar hur teorin menar att en optimal low-politics-diplomatiprocess bör gå till. Efter det har den kartlagda diplomati-processen mellan Nord- och Sydkorea analyserats med hjälp av femstegsmodellen. Detta för att se var den följer samma mönster som EPBT-processen, och var den inte gör det.

1.5.1 Kvalitativ fallstudie

Den kvalitativa fallstudie vi utfört har till allra största del skett genom att granska ett antal nyhetsrapporteringar från en så blandad urvalsgrupp som möjligt. Vi har kunnat urskilja ett fåtal stora förändringar i de två koreanska staternas kontakt som vi anser ha uppstått som reaktion på OS 2018, och det är dessa vi har fokuserat på.

En kvalitativ fallstudie går ut på att noggrant studera specifika fall, för att sedan lyfta det väsentliga för analys.¹⁵ En sådan typ av studie möjliggör för oss att kunna göra en djupdykning ner i Nord- och Sydkoreas relation kopplat till vinter OS 2018, vilket är det vi ämnar göra för att vidare kunna testa EPBT med sport som komponent.

---

¹⁵ Esaiasson, Peter & Gillijam, Mikael & Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena, 2009, "Metodpraktikan - konsten att studera samhälle, individ och marknad", upplaga 3:2, Nordstedts Juridik AB, Vällingby. S. 237.

1.5.2 Operationalisering av Environmental Peacebuilding Theory

Operationaliseringen av EPBT har resulterat i en fempunktsmodell som har tagits fram genom att granska rapporter av arbete som utförts efter teorins ramverk.

Inledningsvis har vi urskilt olika steg ur de fyra olika behandlingsområden för EPBT; arbetet för att motverka konflikter, arbetet under pågående konflikt, arbetet för att avsluta konflikt och arbete för att upprätthålla fred. Detta för att se om det finns ett generellt mönster som EPBT följer i olika processer

Detta har sedan sammanställts med ett antal lärdomar som Geoffrey D. Dabelko, professor i Environmental studies vid Ohio University, lyft fram att fokusera på i arbetet med EPBT.

Viktigt att notera är att vi inte kan garantera att dessa fem punkter är absoluta, då vi inte haft möjlighet att göra så pass storskalig forskning som det skulle kräva. De fem punkter vi har tagit fram är vår tolkning av Dabelkos arbete.

Sammanställningen har resulterat i fem följande punkter:

1. Gemensamt management/ansvar över ett low-politics område.

Enligt EPBT handlar den här sortens diplomatiska process om att två stater först av allt erkänner ett gemensamt mål eller ett gemensamt arbetsområde. När det innebär miljöarbete kan det handla om att till exempel se efter en gemensam sjö eller skog som båda staterna gränsar till, det vill säga en gemensam resurs som båda stater behöver för att överleva. Istället för att skapa konflikt kring resursen skapar man ett samarbete.

Punkt 1 handlar alltså om att två stater går ihop för att hitta en gemensam faktor som troligtvis kan skapa samarbete, även om den till början kan ha inneburit konflikt eller kan ha lett till konflikt.

2. Ett gemensamt avtal som säkrar att resurser går till arbetet.

I mycket av arbetet med EPBT har olika avtal tagits fram mellan länderna. Avtalen bygger på ländernas gemensamma strukturer och är fokuserade på just det miljöarbete länderna ska samarbeta kring. Detta leder till att resurser verkligen används till det mål som staterna kommit fram till och att miljöarbetet förblir största fokus för samarbetet. Konsekvensen av att man arbetar med ett low-politics-område kan enkelt bli att arbetet får tävla om resurser och politisk uppmärksamhet med mer högprioriterade frågor. En lösning på detta är alltså att genom ett specifikt framtaget avtal säkra att resurser fortsätter prioriteras för arbetet.

Ett avtal kan också vara viktigt för att det fastställer arbetet som diplomatiskt. Detta innebär att de personer som blir ansvariga för att arbeta med samarbetet även kan tränas i diplomati och förhandlingar. Eftersom att poängen med EPBT är att göra en tidigare "o-diplomatiserad" fråga till en diplomatisk kan det vara så att de människor som arbetar med frågan sedan innan inte har utbildning i diplomatiska strategier.

3. Sträva efter fred utan att nämna att det är det man gör.

En väldigt viktig del av arbetet med EPBT är att inte nämna att målet med det gemensamma arbetet är fred mellan staterna. Kategoriserar man arbetet som fredsbejakande går det från att vara low-politics till att få en hög politisk status (high-politics). Detta leder till att fokus inte längre hamnar på de lågprioriterade miljöfrågorna, och då går syftet förlorat. Man måste alltså fortsätta förhandla på low-politics stadiet och endast prata om att bevara en gemensam sjö, inte om att den gemensamma sjön symboliserar fred. Tanken att starta samarbete genom ett icke-politiserat ämne går förlorat om man börjar prata om det som fredsbejakande, eftersom att det då enkelt uppstår en konfliktsituation.

4. Hitta en perfekt kombination av samarbete på både stats- och individnivå.

Den kommunikation, dialog och det samarbete man för mellan de två staterna får inte endast ske på statlig nivå. Det är viktigt att tex NGO:s arbetar parallellt med de statliga aktörerna för att starta en dialog om det valda ämnet mellan individer från de olika staternas, så kallad civil society participation.

5. En neutral organisation bör stå för resurserna.

Det måste genomgående under förhandlingar och dialog ligga fokus på neutralitet, därför måste det vara en multilateral organisation utan speciell koppling till någon av staterna som står för resurserna för samarbetet. Ingen av staterna får favoriseras eller stödjas extra av den utomstående parten och därför måste alla ekonomiska resurser komma från en neutral aktör.

1.6 Material

Vi har valt att granska nyhetsartiklar från svensk media, amerikansk media, brittisk media och en liten mängd koreansk media för att kunna uttala oss om OS 2018 och dess effekter. Valet att använda oss av nyhetsartiklar trots risken kring äkthet, neutralitet och att dessa i första hand är sekundära källor motiveras av att vi undersöker nutida händelser och då nyheterna rapporterar om nutida skeenden så ansåg vi det lämpligt. Vi kommer att titta på nyhetsartiklar som sträcker sig från 2011 då Sydkorea fick ansvaret att hålla vinter OS 2018 till och med slutet av 2018 då vi skriver vi skriver vår uppsats under denna tidsperiod och inte har möjlighet att granska vidare. Vi har valt detta tidsspann för att kunna fånga upp så mycket information om utvecklingen innan OS 2018, under OS och effekterna efter OS som vi kan se än så länge.

Utöver nyhetsartiklar, som är vårt primära material för analysen, så utgår vi även från tidigare forskning inom Nord- och Sydkoreas sportsliga relation, material som beskriver Environmental Peacebuilding theory och liknande som ger oss en stadigare grund att stå på än vad nyhetsartiklar kan erbjuda. Vi har inte lyckats komma över några avtal som skrivits under av Nord- och Sydkorea utan endast kunna finna andrahandsinformation om dessa.

1.6.1 Källkritik

Nyheter är sekundära källor och det finns alltid en risk för att de är vinklade för att passa tidningens läsare och för att locka fler kunder till tidningarna. Därför finns

det alltid ett problem när en väljer att utgå ifrån nyhetsartiklar för att finna fakta. Det är vi medvetna om. För att ändå få en så rättvis bild av situationen som möjligt så har vi valt nyhetsartiklar från flera olika länder och från olika tidningsredaktioner för att nå en så neutral rapportering som möjligt.

Det har varit svårare att finna nyheter ifrån koreansk media, dels för att vi varken förstår språket eller har några förkunskaper kring vilka mediekanaler som anses pålitliga. Nordkorea är som känt en diktatur och därför har vi medvetet valt att utesluta nordkoreanska mediekanaler då det dels finns en stor risk för att de är vinklade och dels så är det svårt att finna nyhetsrapporteringar från landet.

1.7 Tidigare forskning

1.7.1 ”Road to reunification? Unitary korean nationalism in South Korean media coverage of the 2004 Athens Olympic game” (Lee-Maguire 2011)¹⁶

Vi har valt att använda oss av en artikel som ämnar att göra en diskursanalys av den enande nationalistiska diskursen i Sydkoreansk media till följd av OS i Aten 2004. Med enande nationalistisk diskurs menas den diskurs kring ett återförenat Korea utan uppdelningar mellan Nord- och Sydkorea. En sådan typ av diskurs kretsar enligt artikeln idag i huvudsak under sportsliga evenemang då den politiska verkligheten kantats av konflikter och hot staterna emellan. Nedan följer en sammanfattning av artikelns viktigaste punkter och slutsatser.

Lee-Maguire menar att sport är en plattform för laddad nationalistisk anda. I artikeln skriver han att dagens diskurs kring sport främst tycks kretsa kring ett enat Korea där båda nationerna kan ta stolthet i varandras prestationer, men att det inte alltid har sett ut så. I början av Koreakonflikten efter Koreakrigets slut så

målades Nordkoreanska atleter upp som monster i Sydkoreansk media och Sydkorea marknadsfördes som den enda legitima staten i sportsammanhang, även politiskt. Under 2000-talet uppstod "reunification movements" med ett enat Korea som mål. De koreanska staterna valde till exempel att gå under gemensam flagga på öppningsceremonin under OS i Sydney 2000. Staterna valde att spela i egna nationella lag men dock öppnade händelsen för samtal och spekulationer om framtida enade koreanska OS-lag. Den koreanska "reunification"-nationalismen sträcker sig dock längre tillbaka än millennieskiftet. Ända sedan splittringen på 50-talet har "reunification movements" funnits men trycktes då tillbaka av den hårda militära regimen.

Lee-Maguire menar också att media har en stor roll i att förstärka och reflektera den nationalistiska ideologi som råder. Media sprider delad kultur och politisk ideologi till den stora massan och har därför makt över utformandet av den nationella identitet som råder. Det ger alltså media en stor makt i processen att sprida "reunification" som ideologi i Korea. Ord som vi och dom är tydligt nationalistiska och kan bidra till återförening eller splittring av nord och syd.

Korea är idag en nation som är tydligt uppdelat i två, Nord- och Sydkorea. Den största skärningspunkten är av ideologiskt slag med det kommunistiska nord och det antikommunistiska syd. De båda nationerna delar dock samma etnicitet, språk, historia och sport. Sport kan dock enligt Lee-Maguire ta båda vägar och med det syftar han på att sport användes för att visa styrka och makt efter delningen av Korea till skillnad från idag när sport snarare används i diskursen kring "reunification" av halvön. Ett exempel på när sport varit plattform för reunification debatten är då den kända Nordkoreanska judoutövaren Sun-hui Kye hyllades i Sydkorea för framgångarna som en nationell stolthet. I hyllningen existerade inte nationella gränser, Sun-hui Kye sågs även av sydkoreaner som en nationell stolthet. Pingis har även varit en stor plattform för den koreanska "reunification"-diskursen då Korea tidigare spelat med gemensamma pingislag.

---

¹⁶ Lee-Maguire 2011

Sammanfattningsvis så tycks media reflektera en positiv anda kring "reunification" av Korea, speciellt märkbart i sportsliga sammanhang som de Olympiska spelen. Det har iallafall varit ett centralt tema i Sydkoreanska medier efter millennieskiftet. Synen på sportsamarbeten i media tycks vara positiv och beskrivs som något som ökar Koreas chanser i till exempel OS. Kanske kan den positiva synen på samarbete även spilla över till andra politiska områden eftersom media fungerar som en opinionsbildare och bidrar till att skapa den nationella identiteten. Artikeln landar dock i att "reunification" bör ses som ett önsketänkande och främst kopplat till den sportsliga diskursen då den politiska verkligheten fortfarande är hotfull och kantas av konflikter om till exempel kärnvapen och liknande.

Artikeln är intressant för oss då den lyfter den nationella identiteten som reflekteras av media och implementeras hos den stora massan via media. Den mediala diskursen kring ett återförenat Korea reflekterar till viss del folkets syn på frågan.

2 Fallstudie

I det här avsnittet kommer vi först att kort gå igenom bakgrunden till konflikten mellan Nord- och Sydkorea, för att sedan fokusera på vår kvantitativa fallstudie av relationen länderna emellan i samband med OS 2018. Fallstudien kommer vi sedan att använda som grund för vår analys i vilken vi kommer att sammanföra fallstudien och operationaliseringen av EPBT för att se om de är kompatibla.

2.1 Kort bakgrundshistoria av konflikten

Koreahalvön delas vid 38:e breddgraden in i Nord- och Sydkorea. Innan Japans ockupation, som pågick under första halvan av 1900-talet, var Korea ett enat land. Under Koreas befrielse från Japan delades landet in i det kommunistiska Nordkorea med stöttning av Sovjet och det antikommunistiska Sydkorea stöttat av USA. Sedan dess har det pågått konflikt mellan Nord- och Sydkorea och länderna har fortsatt i olika riktningar. Dock tycks målet för båda parter alltid varit ett återförenat Korea.¹⁷

Efter splittringen tog som ovan nämnt Nord- och Sydkorea olika riktningar. Sydkorea valde att satsa på export och är idag en av de främsta industrinationerna i världen. Nordkorea å andra sidan valde att satsa på ett system av ekonomisk självförsörjning vilket ledde till fattigdom, och har även kommit att isolera sig allt mer under årens gång. Eftersom att Nordkorea har varit stängt mot omvärlden har det också genom åren funnits en oro för att staten utvecklar kärnvapen. Idag ses Nordkorea som en brådskande säkerhetspolitisk fråga just på grund av ökningen av tester av kärnvapen och missiler på kusterna utanför Sydkorea, Japan och USA.

---

¹⁷ Säkerhetspolitik, "Fördjupning Korea" 2017. (Hämtad 06-01-19)

Kärnvapen har varit Kim-dynastins sätt att demonstrera och bibehålla sin makt gentemot andra länder och sin egen befolkning.¹⁸

2.2 Nordkoreas väg till deltagande i vinter OS 2018

Det var länge osäkert om Nordkorea skulle delta i OS 2018. När slutdatum för att lämna in ansökan om att få delta i spelen hade passerat, hade Nordkorea ännu inte nämnt något om sitt deltagande.¹⁹ Tystnaden höll i sig ända fram till det att Kim Jong-Un höll sitt nyårstal den första januari 2018, alltså bara några månader innan spelens början i februari samma år. I ett tal som till största del handlade om att tydliggöra för USA och resten av världen att avtryckarknappen för Nordkoreas kärnvapenarsenal alltid fanns inom räckhåll på hans skrivbord, pratade Kim Jong-Un även kort om sin vilja att förbättra relationen med Sydkorea. Han pratade positivt om vinter OS och menade att båda stater borde arbeta för att förbättra relationen.²⁰ Nordkoreas diktator meddelade även att landet var villigt att vidta nödvändiga åtgärder för att få delta.²¹

Nordkoreas deltagande i spelen var viktigt för IOK och Sydkorea eftersom att det var avgörande för spelens säkerhet, något som Sydkoreas president Moon Jae-In var tydlig med. De enda nordkoreanska idrottarna som kvalat in till OS var konståkningsparet Kim Ju-Sik och Ryom Tae-Ok, men eftersom att en officiell ansökan om deltagande aldrig kommit från Nordkorea behövdes en särskild inbjudan från Sydkoreas håll för att konståkningsparet skulle få tävla.²²

2.2.1 Olympic Truce och det historiska mötet i Panmunjom

---

¹⁸ Säkerhetspolitik, "Fördjupning Korea" 2017. (Hämtad 06-01-19)

¹⁹ Expressen, "Konståkare bakom Kims OS-vändning" 2018. (Hämtad 06-01-19)

²⁰ SVT, "Kim Jong-un: Avtryckarknappen är alltid på mitt skrivbord" 2018. (Hämtad 06-01-19)

²¹ SVT, "Nordkorea kanske deltar i OS" 2018. (Hämtad 06-01-19)

²² SVT, "Nordkorea kanske deltar i OS" 2018. (Hämtad 06-01-19)

Redan under tidigare under hösten hade båda de koreanska staterna ställt sig bakom FN:s resolution “Olympic Truce”. Resolutionen bygger på begreppet om olympisk vapenvila, något som varit viktigt för spelen ända sedan de tog plats i det antika Grekland för nästan 3000 år sedan. Vapenvilan garanterar att platsen för spelen inte får bli attackerad, och dess moderna användning existerar alltså i form av en resolution konstruerad av IOK och FN 1998. Att Nordkorea skrev under den resolution som tagits fram för OS i PyeongChang var förstås oerhört positivt och det blev ett tecken på att Nordkorea ville vara med och bidra till ett fridfullt OS, men det innebar inte nordkoreanskt deltagande.²³

Den tredje januari 2018, bara två dagar efter Kim Jong-Uns nyårstal, återöppnade Nordkorea upp den direktlinje som via telefon binder ihop de två ländernas kommunikation i den demilitariserade staden Panmunjom. Direktlinjen hade varit oanvändbar i två års tid på det vis att den nordkoreanska sidan vägrade svara när den sydkoreanska sidan ringde sina dagliga samtal i sitt försöka att hålla telefonlinjen vid liv. Att Nordkorea nu alltså aktivt valde att blåsa liv i direktlinjen igen ansågs vara ett starkt tecken på att ländernas relation höll på att utvecklas åt det bättre.²⁴

En vecka senare möttes staterna återigen i Panmunjom, men den här gången för att diskutera Nordkoreas deltagande i OS. Kombinationen av att Kim Jong-Un brutit tystnaden under sitt nyårstal och att landet faktiskt hade två idrottare som kvalat in till spelen öppnade upp för Sydkorea att kunna erbjuda Nordkorea att skicka en delegation till OS. Till slut stod alltså Nordkoreas OS-trupp klar och totalt skulle 22 idrottare skickas till Sydkorea för att delta i fem olika grenar; konståkning, alpint, skridskor, längdskidor och ishockey.²⁵

---

²³Svenska Olympiska kommittén, “Vapenvila under OS i PyeongChang” 2017. (Hämtad 06-01-19)

²⁴The New York Times, “North Korea reopens border hotline with South” 2018. (Hämtad 06-01-19)

²⁵SVT, “Här är Nordkoreas OS-trupp: Skickar 22 idrottare” 2018. (Hämtad 06-01-19)

2.3 Att tävla som ett gemensamt Korea

Den fjärde februari, bara dagar innan OS officiellt skulle invigas, gjorde Nord- och Sydkorea ytterligare historia. Inför en slutsåld Seonhak-arena i Incheon, strax utanför den sydkoreanska huvudstaden Seoul, spelade Korea en träningsmatch i ishockey mot det svenska landslaget. Det koreanska laget bestod av spelare från både nord och syd, och på isen startade fyra nordkoreanskor. En liten grupp demonstranter höll till utanför arenan, men där inne höll nästan hela publiken upp varsin vit flagga med en karta av ett ljusblått enat Korea på. Istället för att inleda matchen med att sjunga två olika nationalsånger från både nord och syd, spelades en traditionell koreansk sång som funnits med sedan innan Korea delades i två.²⁶

Fem dagar senare tågade Nord- och Sydkorea in under spelens öppningsceremoni bakom gemensam flagg. Både sydkoreanska och internationella medier rapporterade under turneringen om ett genombrott i den normalt sett frostiga relationen mellan de koreanska staterna. Den "olympiska andan" tycktes ha förenklat samarbete och samtal på koreahalvön.²⁷

2.4 Nord- och Sydkoreas fortsatta arbete mot fred

De förbättrade diplomatiska relationerna på koreahalvön tycktes inte avta efter spelens slut, snarare tvärtom. Bara någon månad efter att OS i PyeongChang avslutats sträckte Sydkorea ut handen genom direktlinjen i Panmunjom och föreslog ett möte för de båda ländernas ledare för samtal om den framtida relationen.²⁸ Ett datum i slutet av april blev satt och historia skrevs återigen när en nordkoreansk ledare för första gången satte sin fot på sydkoreansk mark när de möttes upp i Seoul.²⁹

---

²⁶ Svenska Olympiska kommittén, "Damkronorna vann historisk träningsmatch" 2018. (Hämtad 06-01-19)

²⁷ BBC, "Have the winter Olympics repaired North-South Korean relations?" 2018. (Hämtad 06-01-19)

²⁸ Svenska Dagbladet, "Nord- och Sydkorea överens om toppmöte i April-Hotline öppnar" 2018. (Hämtad 06-01-19)

²⁹ The New York Times, "North and South Korea set bold goals: A final peace and no firearms" 2018. (Hämtad 06-01-19)

De två nationernas ledare diskuterade eventuell avveckling av samtliga kärnvapen på koreahalvön och om att värna och öka freden staterna emellan genom att ersätta den befintliga vapenvilan med ett riktigt fredsavtal.³⁰ Ett gemensamt fredsfördrag upprättades och skrevs under av de båda ledarna. Mötet har setts både med hopp och skepsis.³¹

Vidare planerar staterna att i framtiden koppla samman sina järnvägsnät för att öka kommunikationen. Sydkorea har även erbjudit sig att assistera sina grannar i renoveringsarbetet av det Nordkoreanska järnvägsnätet.³² Den trettionde november 2018 så passerade ett Sydkoreanskt tåg över den Nordkoreanska gränsen för första gången på över ett årtionde.³³ Området vid den 38:e breddgraden som ligger mellan nord och syd förändras även i snabb takt. Svenska officerare rapporterar om att minor grävs upp och att militära vakter tas bort. Demilitariseringen är en effekt av de toppmöten som hölls mellan presidenterna där bland annat Panmunjomavtalet skrev under i september för demilitarisering och avslutad konflikt mellan länderna.³⁴

Ett nytt kontor för främjande av ett förenat Korea har öppnat på gränsen mellan Nord- och Sydkorea. Med upprättandet av ett första unifikationskontor av detta slag hoppas Sydkoreanska politiker på fortsatt ökad diplomati staterna emellan. Unifikationsgruppens arbete kretsar kring att återföreina Korea och skapa fredliga relationer mellan Nord och Syd.³⁵ Koreahalvön har även öppnat upp för gemensam skogshantering. Syftet är att staterna ska hjälpa varandra för att behålla och gynna den gemensamma tillväxten av skog.³⁶

---

³⁰ The New York Times, "North and South Korea set bold goals:A final peace and no firearms" 2018. (Hämtad 06-01-19)

³¹ The New York Times, "North Korea reopens border hotline with South" 2018. (Hämtad 06-01-19)

³² The New York Times, "North and South Korea gets U.N.'s go-ahead to study joint railway project" 2018. (Hämtad 06-01-19)

³³ BBC, "South Korean train crosses DMZ into North Korea" 2018. (Hämtad 06-01-19)

³⁴ Svenska Dagbladet, "Nu sprängs vaktposteringarna: Det som sker är hel unikt" 2018. (Hämtad 06-01-19)

³⁵ The New York Times, "North and South Korea open full-time liaison office at border" 2018. (Hämtad 06-01-19)

³⁶ Korean Times, "South Korea gears up for forestry cooperation with North Korea" 2018. (Hämtad 06-01-19)

Det sportsliga samarbetet tycks inte heller ha stagnerat sedan vinter-OS 2018. Nord- och Sydkorea har redan ansökt om att hålla ett gemensamt OS 2032.³⁷ De båda staterna valde att skicka ett gemensamt brev till OS kommittén där de meddelar att de vill hålla sommar OS 2032 gemensamt. IOK anser att ett gemensamt arbete inför OS 2032 mellan nord och syd ger möjlighet för att fortsätta fredsarbetet på Koreahalvön.³⁸ IOK gick även ut i november 2018 och sa att de vill fortsätta ta ansvar för arbetet med att lösa konflikten mellan de koreanska staterna. Thomas Bach, ordförande för IOK, meddelar att ett möte kommer att hållas mellan Nord och Syd där även IOK kommer att närvara. Under mötet ska framtida OS turneringar diskuteras, och framför allt vill IOK veta vad de kan göra för att fortsätta arbetet med fredsanssträngningarna som Bach nu säger “är igång på politisk nivå”.³⁹

Utöver samarbetet under vinter OS valde även staterna att bilda ett gemensamt koreanskt lag som kammade hem guld i rodd under de asiatiska spelen i augusti 2018, och även där marscherade de in under en gemensam flagga. Det är historiskt sett den femte gången som staterna väljer att tävla i ett gemensamt lag sedan Koreakriget.⁴⁰ Sydkoreas president Moon Jae-In blev den första sydkoreanska ledaren att hålla tal under “Mass games” i Nordkorea, ett evenemang där Nordkorea med hjälp av dans och gymnastik berättar om landets historia. Moon Jae-In hyllades för sitt tal som handlade om fred och reunification av Korea.⁴¹

Staterna har även skickat in en gemensam ansökan till FN om att göra koreansk brottning, kallat Ssirum, till ett kulturarv. Från början skickade staterna in varsin ansökan separat men efter samtal med medlare från UNESCO närvarande så kom

---

³⁷ BBC, “North & South Korea agree to joint 2032 Olympic bid” 2018. (Hämtad 06-01-19)

³⁸ Internationella Olympiska kommittén, “IOC president meets speaker of the national assembly of the republic of Korea” 2018. (Hämtad 06-01-19)

³⁹ Svenska Dagbladet, “IOK ska ha nya fredssamtal på koreahalvön” 2018. (Hämtad 06-01-19)

⁴⁰ BBC, “Asian games: Unified Korea boatingteam win historic gold” 2018. (Hämtad 06-01-19)

⁴¹ BBC, “Asian games: Unified Korea boatingteam win historic gold” 2018. (Hämtad 06-01-19)

de båda överens om att skicka in en gemensam ansökan. UNESCO:s general har vidare uttalat sig om att detta kan ses som en symbol för det ökade samarbetet mellan staterna.⁴²

Nord- och Sydkoreas vänskapliga beteende under vinter OS har alltså skapat hopp om en fortsatt fredlig relation. Den svenska IOK-ledamoten Gunilla Lindberg som var en del av förhandlingarna om Nordkoreas deltagande i OS 2018 är glad över utvecklingen och anser att denna historiska händelse visar på idrottens styrka att bygga broar mellan länder.⁴³ Även ordförande för den lokala organisationskommittén POCOG hoppas på att de gemensamma insatserna ska få en kedjereaktion som sprider fred i regionen.⁴⁴

---

⁴² BBC, "Korea win joint bid to recognise ancient wrestling as cultural gem" 2018. (Hämtad 06-01-19)

⁴³ SVT, "Här är Nordkoreas OS-trupp: Skickar 22 idrottare" 2018. (Hämtad 06-01-19)

⁴⁴ Svenska Olympiska kommittén, "Vapenvila under OS i PyeongChang" 2017. (Hämtad 06-01-19)

3 Analys

I vår analysdel kommer vi att utgå från de fem punkter vi tog fram i metodavsnittet med hjälp av EPBT och analysera fallstudien utifrån de fem punkterna. Vi kommer att försöka fastställa om det går att se tecken på att de steg som teorin presenterar som nödvändiga för att en miljöfråga ska bidra till utvecklad diplomati, följs även med sport som komponent.

Punkterna kommer att återges och analyseras var för sig i den ordning vi presenterade dem i metodavsnittet, men vi vill tydliggöra att detta inte innebär att det är en fastställd kronologisk ordning vi varken sökt eller kommer att presentera. Vi menar att det viktiga för att teorin ska kunna appliceras på fler områden än miljö inte är att punkterna går att finna i "rätt" ordning, utan att alla fem element går att finna över huvud taget.

3.1 Punkt 1: Gemensamt ansvar över ett område

För att en politisk fråga ska kunna leda till ökad diplomati mellan två konfliktländer måste de två länderna båda erkänna frågan som gemensam. När det kommer till att försöka likna sport med miljö är det viktigt att erkänna en väsentlig skillnad; att byta från en miljöfråga till en sportslig fråga innebär ett skifte för det gemensamma att gå från att vara något konkret till att bli något abstrakt. En sjö är en sjö, den går att se på och den går att ta på. Den kommer framför allt också att alltid förbli en sjö. Att ta gemensamt ansvar för sjön innebär möjligheter som att kunna sätta upp ett långsiktigt bevaringsprogram, att kunna bosätta sig vid sjön, att kunna anställa människor från båda stater att arbeta för att bevara sjön och att fortsätta planera arbetet för en lång tid fram.

Det är det gemensamma långvariga underhållet som är själva kärnan i punkt 1. Den långvariga planeringen skapar relationer både på statlig nivå och på

individnivå. Den öppnar för samtal som tvingar människor från båda sidor att arbeta tillsammans och eventuellt förhoppningsvis ta död på en del spänningar staterna emellan.

Att erkänna något sportsligt som gemensamt kan till exempel komma att resultera i ett gemensamt lag, såsom för det koreanska hockeylaget under OS. Detta innebär att när matchen är färdigspelad så upphör också just det samarbetet. Det går varken att planera för långsiktigt underhåll för laget eller att anställa människor till en fysisk arbetsplats. Därför är inte hockeylaget ett konkret exempel på vad teorin menar är ett gemensamt ansvarsområde.

Hockeylaget var dock inte det enda gemensamma ansvar Nord- och Sydkorea erkände i samband med OS 2018. Målet att hålla ett gemensamt OS 2032 är ett tydligt exempel på ett område som skapar ett gemensamt mål som de båda staterna måste samarbeta kring och ta ett gemensamt ansvar för. OS är ett stort arrangemang och det kommer att krävas gott samarbete likväl på det ekonomiska planet som i evenemangets organisering. För att kunna hålla ett gemensamt OS 2032 måste staterna kort sagt utveckla en mycket god diplomatisk relation och även anställa människor från båda stater som tillsammans arbetar med det praktiska. Sporten blir här en utgångspunkt för två stater som legat i konflikt sedan andra världskriget att öka kommunikationen och utveckla samarbetet. Dessutom är det inte sporten som i första hand varit del av huvudkonflikten och förhandlingarna mellan staterna. Sport som ett low-politics område kan alltså hjälpa Nord- och Sydkorea att komma till diskussionsbordet och förbättra den diplomatiska relationen.

Ännu ett exempel på ett gemensamt arbete som kan länkas till sport är att staterna har gått ihop för att skicka in en ansökan till FN att göra koreansk brottning, Ssirum, till ett kulturarv. Ett samarbetsområde som detta må vara användningsbart på kortare sikt än att arrangemanget att hålla ett gemensamt OS men de har likväl tvingat staterna att samarbeta kring ett gemensamt mål som har gett upphov till ökad kontakt mellan nord och syd.

3.2 Punkt 2: Avtal som säkrar resurser

Den andra punkten som tas upp i EPBT handlar om att konfliktländer bör knyta avtal som säkrar att båda länderna jobbar efter samma mål och även avsätter resurser för det gemensamma arbetet. Dessa avtal kan även vara viktiga för att fastställa ett område som diplomatiskt trots att det traditionellt inte ansetts vara det, till exempel miljö eller sport.

Nord- och Sydkorea har lyckats sluta en del avtal kopplat till vinter OS 2018. Dels så skrev båda länderna under OS-kommitténs avtal Olympic Truce, som avser vapenvila under pågående under OS-arrangemang för att alla inblandade ska kunna garanteras säkerhet. Det var ett avtal som skrevs under redan innan Nordkorea hade bestämt sig för att delta i OS och som respekterade under hela vinterspelen. Efter OS 2018 möttes de båda länderna för samtal om ökad fred på koreahalvön och de upprättade då ett fredsfördrag som de båda koreanska ledarna skrev under. Det finns alltså redan exempel på avtal som tecknats mellan nord och syd där de båda staterna garanterar att avsätta medel för att nå ett gemensamt mål.

Någonting som inte ännu upprättats men som de båda länderna ställt sig positiva till är att hålla ett gemensamt OS 2032. Om ett sådant typ av avtal skulle kunna knytas mellan Nord- och Sydkorea med övervakning och hjälp av IOK skulle det kunna försäkra att de båda länderna kommer att samarbeta och avsätta resurser för det gemensamma målet OS 2032. Med hjälp av en utomstående internationell organisation skulle en garanti lättare kunna upprätthållas mellan de båda länderna för att garantera att de kommer att arbeta mot ett gemensamt mål.

3.3 Punkt 3: Inte blanda in high-politics

Den här punkten handlar om att sträva efter fred i sitt samarbete utan att nämna detta för att inte sätta för stor press på den diplomatiska relationen. Målet är att behålla fokuset på low-politics frågor för att kunna bygga ett förtroende mellan

staterna innan man går över till att diskutera high-politics frågor som sätter större press på staterna.

I Nord- och Sydkoreas fall så har fokuset delvis legat på det sportsliga samarbetet och deltagandet i OS 2018 men hela tiden har fred lagts fram som slutmål under diskussionerna om detta. Den Internationella Olympiska kommittén har gått ut med att de vill hjälpa Korea att hålla ett gemensamt OS 2032 men har samtidigt hela tiden tryckt på att slutmålet dock är att OS 2032 ska sätta stopp för den rådande konflikten staterna emellan. Vad vi har kunnat utläsa ur media så har diskussionerna om sportsamarbete staterna emellan ständigt kretsat just runt slutmålet fred och diplomati. De kompromisser och avtal mellan Nord- och Sydkorea har även dessa kretsat kring krav på kärnvapenedrustning och fred. Det tycks alltså inte vara så att man lagt high-politics åt sidan i fallet med Korea utan dessa områden har snarare fått ligga i fokus.

Enligt EPBT finns det en risk att samtalen kring sport leder till konflikt om de tenderar att handla om high-politics frågor som militära resurser och diplomati istället för att fokusera de tidiga diskussionerna kring low-politics områden.

I Kim Jong-Uns nyårstal blir det väldigt tydligt att det aldrig är odelat fokus på low-politics. Kim pratar till allra största del om Nordkoreas kärnvapenarsenal, något som kan ses som ett tecken på att han inte är villig att lägga konflikten/de laddade frågorna helt åt sidan.

3.3.1 Punkt 4: Kombination av stat och individ

Under punkt fyra lyfts det faktum att det viktigt att både staten, NGO:s och individer är en del av den fredsbyggande processen. För att nå fred måste flera olika komponenter i samhället jobba tillsammans parallellt. Under och efter vinter-OS 2018 har ett antal olika sorters röster hörts från olika instanser i samhället som tycks vilja bidra till ökad fred i Korea.

De båda koreanska ledarna har uttalat sig som positiva till fred på koreahalvön och skrivit under avtal om både vapenvila likväl som fredsfördrag. Den koreanska unification-byrå har även öppnat linjen för kommunikation mellan nord och syd och ett nytt kontor har öppnats i Nordkorea. Detta är exempel på hur det på statlig nivå gjorts åtgärder för ett enat Korea.

Den Internationella Olympiska kommittén är en icke statlig organisation som uppgett att de vill delta i den fredsbyggande processen på koreahalvön. IOK uttryckte redan innan OS att det var viktigt att Nordkorea deltog i turneringarna för att kunna garantera fred och säkerhet. Organisationen har även varit mycket positiva till ett gemensamt koreanskt OS-evenemang 2032 och har tydligt sagt att de vill ingå i förhandlingar om framtida OS-turneringar och fredsförhandlingar mellan de två staterna.

En viktig röst som hörts under OS i PyeongChang har varit den mediala rapporteringen. Här vill vi både lyfta den nuvarande medierapporteringen om sydkoreaner som hejat på under OS och ställt sig positiva till samarbete och fred men även den tidigare forskningsdelen som tar upp den nationalistiska andan i sportsammanhang som kretsar i stort kring ett återförenat Korea. Artikeln *”Road to reunification? Unitary korean nationalism in South Korean media coverage of the 2004 Athens Olympic game”* lyfter media som en röst som både reflekterar och sprider den nationella identiteten i ett land. Media har därför haft en stor makt i att sprida den nationalistiska reunification identitet som enligt artikeln varit stor under 2000-talets sportevenemang. Artikeln lyfter exempel som att de koreanska länderna marscherat in under gemensam flagga under publikens jubel och sammanslagna lag under olika turneringar som visar på pro reunification i sportsammanhang. Författaren lyfter även möjligheten för att den nationella identiteten för ett återförenat Korea kan ha spillover-effekter på andra områden i samhället än sport. Då artikeln skrevs innan OS 2018 så finns inga reflektioner om just detta tillfälle men medierapporteringen tycks likt tidigare spegla den nationella identiteten som pro reunification av Korea. Det visar sig bland annat genom medias positiva inställning, men även genom de sydkoreanska medborgarnas handlingar då de hejat på de gemensamma bidragen av Nord- och

Sydkorea under OS med neutrala flaggor och hejarop. I den mediala sfären tycks alltså sydkoreaner ställa sig bakom målet mot ett enat och fredligt Korea.

Att alla dessa komponenter tycks ställa sig bakom kampen för ett fredligt och enat Korea ger alltså en större chans i de fredsbyggande processerna enligt EPBT. Det som man dock bör vara införstådd i är att vi är i början av den fredsbyggande processen och inte kan förutspå hur väl dessa olika instanser i samhället kommer att samarbeta med varandra eller bidra till fredsarbetet i framtiden. Det som dock är intressant än så länge är att se hur många olika röster som på både statlig nivå, organisationsnivå och individnivå tycks ställa sig positiva till ett återförenat och fredligt Korea.

3.4 Punkt 5: Neutral utomstående organisation

Punkt fem lyfter som viktigt för fredsarbete att det hela tiden måste ligga ett fokus på neutralitet under förhandlingar och dialog, och därför måste det vara en multilateral organisation utan speciell koppling till någon av staterna som står för resurserna för samarbetet. Ingen av staterna får favoriseras eller stödjas extra av den utomstående parten och därför måste alla ekonomiska resurser komma från en neutral aktör.

Här vill vi återigen lyfta Internationella Olympiska kommitténs vilja att bistå i fredsarbetet mellan Nord- och Sydkorea. Återigen så är det för tidigt för oss att uttala oss om hur en sådan process kommer att se ut men IOK som en utomstående och neutral organisation skulle alltså kunna bidra stort till hjälparbetet om de väljer att fullfölja sitt löfte. IOK har en möjlighet att bidra till neutrala förhandlingar mellan staterna och kan med större överblick se till att arbete och resurser inför OS 2032 fördelas jämnt mellan Nord- och Sydkorea för att undvika ytterligare konflikt. De har en större chans än staterna att ställa krav på vardera staten med mål att få hålla OS 2032.

4 Slutdiskussion

I uppsatsens diskussionsdel kommer vi att försöka besvara vår ursprungliga frågeställning, alltså på vilka sätt Nord- och Sydkoreas utvecklade diplomatiska relation följer samma mönster som enligt EPBT är optimal för miljöbaserad diplomati.

Vi har valt att dela upp slutdiskussionen i två delar. Till att börja med diskuteras hur analysen visar att Nord- och Sydkoreas samarbete fungerade på samma sätt som miljö i vår fallstudie, och också på vilka sätt det inte gjorde det.

I diskussionens andra del ligger fokus på hur sport kan fungera som fredsverktyg. Då en del av vårt syfte med uppsatsen är att argumentera för att sport är ett likvärdigt verktyg för diplomati som miljö väljer vi att ägna en så stor del av vår diskussion åt just den här punkten.

Vi avslutar vår diskussion med att återgå till och besvara frågan om huruvida vi tror att sport kommer att användas som ett fredsbejakande verktyg i framtiden.

4.1 Analysdiskussion

Enligt den första punkten i vår operationalisering menar EPBT att det är viktigt att de två konfliktstaterna i fråga arbetar för ett långsiktigt gemensamt mål. I vår granskning har vi till största del fokuserat på vinter OS 2018 vilket gör att vi bör börja med att göra en viktig poäng.

Vinter-OS i Pyongyang 2018 låg inte under gemensamt ansvar för Nord- och Sydkorea. Sydkorea fungerade som värdnation för OS och ansvarade med hjälp av till exempel IOK för organisering och resurser. Nordkoreas deltagande stod inte

ens klart förrän bara månader innan invigningen, de valde istället att sträcka ut handen efter att precis ha kärnvapen-hotat USA. Ingenting av det signalerar att Nordkorea var ute efter ett jämlikt samarbete. Därför går det att argumentera för att vår fallstudie inte har uppfyllt ett av EPBT:s viktigaste kriterier, nämligen en gemensam organisering mot ett långsiktigt mål. Vi vill dock argumentera för det motsatta.

Vi anser att det som hände precis efter Nordkorea begärt deltagande i OS visar på hur funktionen av att dölja den svåra diplomatin med en lågprioriterad fråga ger goda diplomatiska resultat. Bara dagar efter Kim Jong-Uns tal återöppnades direktlinjen i Panmunjom med syfte att användas som verktyg i planeringarna och förhandlingarna av Nordkoreas OS-deltagande. Återöppnandet var endast möjligt efter att Nordkoreas diktator pratat om OS i Sydkorea i positiva ordalag eftersom att det var Nordkorea som aktivt valt att hålla direktlinjen stängd. Återöppnandet bidrog sedan till stora diplomatiska vinster, till exempel ett fredsavtal och en framtida sammankoppling av staternas järnvägsnät.

Det är också troligt att den ansökan som de koreanska staterna gemensamt lämnade in för att få hålla i OS 2032 aldrig hade skickats in om det inte varit för vad som hände under OS 2018. Att ett gemensamt organisationsarbete inte skedde på det sätt teorin presenterar behöver alltså inte vara ett problem i det här fallet. Sport som lågprioriterat diskussionsämne för diplomatiska möten har haft den funktion teorin presenterar, det har lett till att ländernas traditionellt frostiga relation har tinats upp.

Det är också intressant att fokusera på vad som hände på individnivå under OS 2018, särskilt under träningsmatchen i hockey mellan Sverige och Korea. De människor som samlades inne på arenan enades under gemensam koreansk flagga och valde att lägga konflikten åt sidan för att heja på ett och samma gemensamma hockeylag. Viktigt att nämna här är självklart att av de åskådare som var på plats är det omöjligt att säga hur många av dem, om det ens var några, som var civila nordkoreaner på plats av egen vilja. En kvalificerad gissning är att en klar majoritet av publiken var sydkoreaner eller turister från övriga länder, och att de nordkoreaner som var på plats var dit skickade och under hård kontroll. Dock var

symbolhandlingen i en gemensam publik, ett gemensamt lag och en gemensam nationalsång mycket viktig för diplomatin på individnivå.

Eftersom vi i materialet har avgränsat oss till att inte undersöka Nordkoreas civila befolknings möjlighet att ha åsikter om OS kan vi inte uttala oss om det, varken positivt eller negativt.

Dock kan vi dra slutsatsen att den viktigaste skillnaden som uppstår på individnivå när man fokuserar på sport och inte miljö är den nationalistiska komponenten. Ett gemensamt idrottslag anspelar på ett helt annat sätt till den gemensamma nationalistiska ådran hos en befolkning än vad något miljöpolitiskt gör.

Vi kan även konstatera att punkt 2 i vår operationalisering är appliceringsbar på vårt fall och därmed även på sport. De avtal som skrivits under av de två koreanska staterna i och med OS 2018 har bidragit till exakt det teorin beskriver, alltså att se till att resurser lagts på att till exempel skicka en nordkoreansk delegation till spelen. Olympic Truce gjorde spelen säkra och gav utrymme åt staterna att fokusera på diplomati utan rädsla för att orsaka säkerhetspolitisk konflikt.

Det största problemet vi funnit med appliceringen av teorin är åtskillnaden av low- och high-politics. I varje uttalande som de båda koreanska staterna och även IOK har gjort i samband med nord och syds sportsliga samarbete har det nämnts att målet med samarbete är fred mellan staterna. Sporten har aldrig endast presenterats att ha funktionen att bara vara "en rolig tävling" för staterna att gemensamt delta i, utan hela tiden varit laddad av frågan om Koreas återförening. Då detta är en så svår politisk fråga går det att argumentera för att teorins syfte inte uppfylls i det här fallet. Dock är detta inte något som behöver ske konsekvent varje gång ett sportsligt samarbete sker mellan två länder, utan kan vara specifikt endast för koreakonflikten. Därför anser vi att funktionen sport som low-politics varken kan bevisas om motbevisas, eftersom att detta är ett särskilt fall. Vi kommer nu att ägna följande punkt åt att djupare diskutera sport som funktionellt politiskt verktyg.

4.2 Sport som low-politics

Den tydligaste kopplingen mellan sport och miljö som fredsverktyg är att båda ses som low-politics områden och det är främst här som teorin är mest hjälpsam för att utveckla sport till en faktor inom den fredsutvecklande vetenskapen. Sport kanske inte traditionellt brukar ses som ett politisk fråga men vi vill argumentera för att sport inte kan ses skiljt från politik utan tvärtom är en del av politiken idag. Det har vi tydligt kunnat se under vinter-OS 2018 då politik varit starkt närvarande i sporten. Ett tydligt tecken på att sport blivit mer politiserat och idag inte kan särskiljas från politik är att IOK tagit på sig i uppdrag att bistå i fredsarbetet på koreahalvön samtidigt som de bistår i mötena kring ett gemensamt koreanskt OS 2032. Kommittén som traditionellt fokuserar på att anordna och bistå stater endast i OS-sammanhang har alltså frivilligt tagit på sig uppdraget att hjälpa Nord- och Sydkorea i politiska fredsförhandlingar. Vidare så sågs aldrig Nordkoreas deltagande i OS 2018 endast som viktigt utifrån att bidra till sporten, det sågs även som ett politiskt villkor för att kunna garantera fred under turneringarna i Sydkorea.

Sport är dock inte lika högt prioriterat som andra områden inom politiken utan bör placeras inom området low-politics. Low-politics-områdenas bidragande till internationella fredsarbeten lyfts fram som framgångsrika av EPBT. Low-politics är per definition de politiska områden som inte är livsnödvändiga för statens överlevnad vilket sport liksom miljö inte är. Sport kanske till och med kan ses som ett tydligare exempel på low-politics eftersom vissa miljöfrågor, som till exempel rent vatten, är centralt för en stats överlevnad och sport å andra sidan är aldrig så tydligt centralt för en stats överlevnad. Vi räknar sport till low-politics familjen då vi anser att sport inte kan särskiljas från politiken men samtidigt inte är lika avgörande för statens överlevnad som andra områden inom politiken är. Därför är det intressant för oss att gå vidare i diskussionen och granska hur low-politics områden kan bidra till ökad fred. Här kommer vi att ta avstamp i vilka

styrkor Environmental Peacebuilding theory hävdar att low-politics frågor kan ha i fredsarbete.

Enligt EPBT så är low-politics-frågors gemensamma kraft att de inte är lika laddade som high-politics frågor traditionellt är. I en konflikt mellan stater kan low-politics frågor erbjuda en oas. Det kan få två parter till förhandlingsbordet som vanligen inte har en diplomatisk relation då diskussionen om till exempel en OS-turnering inte är lika hotfull som militära frågor och liknande. Två länder erbjuds där en möjlighet till förtroendebyggande och kanske inser att samarbete är mest gynnsamt i längden. Förhoppningarna är att den förbättrade diplomatiska relationen inom en low-politics fråga ska ha goda effekter för andra med laddade high-politics frågor och att parterna i framtiden kommer att lyckas förhandla även kring dessa.

Sedan Nord- och Sydkoreas framgångar under OS och efter OS har vi faktiskt fått ta del av goda spridningar inom andra mer laddade politiska områden. Dels så efterlevdes Olympic Truce av de båda staterna och dels så har samtalen mellan Nord- och Sydkorea kommit att beröra kärnvapenedrustning, demilitarisering och målet om ökad fred på koreahalvön. EPBT lyfter fram det som viktigt att low-politics frågor får förbli just low-politic under förhandlingarna. I fallet med Nord- och Sydkorea så är det som sagt ifrågasättningsbart om sport som low-politics förhållit sig som så.

4.3 Slutsats

“På vilka sätt går det att känna igen samma mönster i Nord- och Sydkoreas förändrade diplomatiska relation i samband med vinter OS 2018 som Environmental Peacebuilding Theory beskriver som framgångsrik för low-politics-baserade samarbeten?”

Efter att vi slutfört analysen så har vi kunnat konstatera två viktiga slutsatser. Vi kan till att börja med konstatera att det går att urskilja att samma framgångsrika mönster som EPBT presenterar än så länge följs åt i Nord- och Sydkoreas relation. Vi anser att den efterföljs till den grad att vi anser att teorin har täckning att kunna appliceras på vår fallstudie. Vi menar att teorin därför har en möjlighet att utvecklas för att kunna innehålla fler low-politics områden än endast miljöfrågan. Dock vill vi återigen poängtera att i och med den särskilda situation som vår fallstudie kretsar kring är svårt att konkret fastställa något om sportens möjlighet att endast kategoriseras som low-politics. Trots det vill vi påstå att sport som diplomati har bidragit till att påbörja en förändring mot det bättre för relationen mellan Nord- och Sydkorea. Därför vill vi påstå att sport bör räknas som ett fredsmäklade verktyg i framtida fredsforskning.

Den andra slutsatsen vi kan dra från vårt uppsatsarbete är den viktigaste skillnaden mellan sport och miljö som politiskt verktyg är den nationalistiska aspekten som kommer med sporten. Sportsamarbeten mellan två konfliktländer kommer att behöva förhålla sig till den nationalism som uppstår på individnivå när människor hejar på ett landslag på ett helt annat sätt än miljösamarbeten. Det kan innebära både en fördel för förhandlingarna, till exempel som hur publiken enades som koreansk under den träningsmatch som spelades innan OS 2018, men det kan självklart också leda till ökad konflikt mellan två rivaliserande länder om dessa skulle ställas mot varandra i en eventuell tävling. Därför menar vi att en utveckling av EPBT måste innehålla ett tydligt förhållningssätt till nationalism.

5 Referenser

5.1 Källor

Dabelko, D. Gefforey, 2006. "From threat to opportunity: Exploiting environmental pathways to peace": Woodrow Wilson International Center for Scholars. Washington, D.C, USA. (<https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/pathways.pdf>)

Esaiasson, Peter & Gillijam, Mikael & Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena, 2009, "Metodpraktikan - konsten att studera samhälle, individ och marknad", upplaga 3:2, Nordstedts Juridik AB, Vällingby

Floyd, Rita – Matthews, Richard (red.), 2013. Environmental Security: Approaches and Issues. Hoboken: Taylor and Francis

5.2 Elektroniska källor

BBC, "Asian games: Unified Korea boatingteam win historic gold" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.bbc.com/news/world-asia-45314674>

BBC, "Have the winter Olympics repaired North-South korean relations?" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.bbc.com/news/world-asia-43063399>

BBS, "Korea win joint bid to recognise ancient wrestling as cultural gem" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.bbc.com/news/world-asia-46341279>

BBC, "N Korea and S Korea combine rather than play each other" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.bbc.com/sport/table-tennis/43990310>

BBC, "North & South Korea agree to joint 2032 Olympic bid" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.bbc.com/sport/olympics/45571727>

BBC, "South Korean train crosses DMZ into North Korea" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.bbc.com/news/world-asia-46395408>

Business Dictionary, "Spillover effect". (Hämtad 06-01-19)

<http://www.businessdictionary.com/definition/spillover-effect.html>

Expressen, "Konstakare bakom Kims OS-vändning" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.expressen.se/sport/os-2014-1/konstakarna-fran-nordkorea-som-skapade-diplomatisk-to/>

Korean Times, "South Korea gears up for forestry cooperation with North Korea" 2018. (Hämtad 06-01-19)

https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2018/07/103_252064.html

Internationella Olympiska kommittén, "IOC president meets speaker of the national assembly of the republic of Korea" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.olympic.org/news/ioc-president-meets-speaker-of-the-national-assembly-of-the-republic-of-korea>

NE, "Diplomati". (Hämtad 06-01-19)

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/diplomati>

NE, "Interdependens". (Hämtad 06-01-19)

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/interdependens>

Svenska Dagbladet, "IOK ska ha nya fredssamtal på koreahalvön" 2018. (Hämtad 06-01-19)

https://www.svd.se/iok-ska-ha-nya-fredssamtal-pa-koreahalvon?fbclid=IwAR1qvgjj9XF2O-3_Zj6dXkw_2CHKd-BxAqfNI4iUuMpQ-Vcul2dg_RQzKPA

Svenska dagbladet, "Korea i enad OS-entre: Behövs mer" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.svd.se/nordkoreansk-hejarklack-aker-till-os>

Svenska Dagbladet, "Nord- och Sydkorea överens om toppmöte i April-Hotline öppnar" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.svd.se/nord-och-sydkorea-overens-om-toppmote>

Svenska Dagbladet, "Nu sprängs vaktposteringarna: Det som sker är helt unikt" 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.svd.se/nu-sprangs-vaktposterna-det-som-sker-ar-helt-unikt?fbclid=IwAR1hXYL1JH4b-VWEZ4iviiW7d6gBup8jtoeYHwdH6VWjZZkDKCo3Wg6vcx4>

Svenska Olympiska kommittén, “Damkronorna vann historisk träningsmatch” 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://sok.se/arkiv-for-artiklar/2018-02-04-damkronorna-vann-historisk-traningsmatch.html>

Svenska Olympiska kommittén, “Vapenvila under OS i PyeongChang” 2017. (Hämtad 06-01-19)

<https://sok.se/arkiv-for-artiklar/2017-11-14-vapenvila-under-os-i-pyeongchang.html>

SVT, “Här är Nordkoreas OS-trupp: Skickar 22 idrottare” 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.svt.se/sport/pyeongchang-2018/har-ar-nordkoreas-os-trupp-skickar-22-idrottare>

SVT, “Kim Jong-un: Avtryckarknappen är alltid på mitt skrivbord” 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/kim-jong-un-usa-inom-rackhall-for-vara-karnvapen>

SVT, “Nordkorea kanske deltar i OS” 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.svt.se/sport/pyeongchang-2018/nordkorea-kanske-deltar-i-os>

SVT, “Nord- och Sydkorea vill arrangera OS 2032” 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.svt.se/sport/artikel/nord-och-sydkorea-vill-ansoka-os-2032-world-asia-46395408>

Study, “What is low-politics?-Definition, Types and Examples”. (Hämtad 06-01-19)

<https://study.com/academy/lesson/what-is-low-politics-definition-types-examples.html>

Säkerhetspolitik, “Fördjupning Korea” 2017. (Hämtad 06-01-19)

<http://www.sakerhetspolitik.se/Konflikter/Korea/Fordjupning/>

The New York Times, “North Korea reopens border hotline with South” 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.nytimes.com/2018/01/03/world/asia/north-korea-hotline-south.html>

The New York Times, “North and South Korea gets U.N.’s go-ahead to study joint railway project” 2018. (Hämtad 06-01-19)

https://www.nytimes.com/2018/11/24/world/asia/north-south-korea-rail-un.html?ref=collection%2Ftimestopic%2FNorth%20Korea&action=click&contentCollection=world&region=stream&module=stream_unit&version=latest&contentPlacement=10&pgtype=collection

The New York Times, “North and South Korea open full-time liaison office at border” 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.nytimes.com/2018/09/14/world/asia/north-south-korea-liaison-office.html>

The New York Times, “North and South Korea set bold goals:A final peace and no firearms” 2018. (Hämtad 06-01-19)

<https://www.nytimes.com/2018/04/27/world/asia/north-korea-south-kim-jong-un.html>